

Kunstenreis Israel, dag 4, dinsdag 4 april 2017

Verslag Stijn Huijts

Vandaag is Roy Fabian onze gids: architect, urban planner en beeldend kunstenaar. 5 jaar geleden stopte hij als architect en urban planner, maar hij adviseert wel nog steeds de gemeente Tel Aviv met betrekking tot planologische zaken.

Studio visit Nivi Alroy

Nivi Alroy ontvangt ons met koffie, koekjes en verse aardbeien in haar kelderatelier, waarin niet lang geleden nog een alternatieve club gevestigd was. Nivi was in 2015/16 artist in residence aan de Hebrew University in Jeruzalem, waar ze samenwerkte met wetenschappers (life science en mathematics). Volgende maand heeft ze een tentoonstelling in het Tel Aviv museum en volgend jaar in het Herzliya museum. Voor het project in het Tel Aviv museum werkt ze samen met een neuroloog, die onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheden van cel-verjonging. Samen met een musicus zal ze voor dit project ook een werk realiseren dat gaat over de menselijke stembanden.

Volgend jaar in het Herzliya museum gaat ze "een nieuwe wereld bouwen", o.a. geïnspireerd door het boek *The Sixth Extinction: An Unnatural History* van Elizabeth Kolbert.

Studio visit Anisa Ashkar

In het zelfde gebouw bevindt zich het atelier van Anisa Ashkar, die opgroeide in een moslim family, maar op haar 16^e de Islam de rug toekeerde om naar een katholieke school over te stappen. In de afgelopen 19 jaar heeft ze verschillende kaligrafische tradities bestudeerd, waaronder Arabische, Hebreeuwse en Japanse. In dezelfde periode heeft ze dagelijks kaligrafie aangebracht op haar gezicht: "My face is my canvas". De kaligrafie die ze vandaag heeft aangebracht is een tekst in spiegelschrift die "soon" (spoedig) betekent. Anisa's gezichts-kaligrafie laat zich opvatten als een statement: in de Islam mogen vrouwen zich niet publiekelijk met kaligrafie bezighouden.

Binnenkort heeft ze een tentoonstelling in Beër Sheva, een stad in het zuiden die in de Bijbel voorkomt. In dit project houdt ze zich onder meer bezig met een vergelijking van Beër Sheva en Akko, een stad in het noorden met een overwegend Arabische bevolking. Tijdens de opening zal er ook een culinair event georganiseerd worden, waarbij Anisa's moeder betrokken zal zijn.

Aan het eind van de studio visit krijgen we allemaal een catalogus van Anisa's werk met een persoonlijke opdracht erin.

Bezoek aan de Haaretz Collectie.

De Haaretz Collectie is bijeengebracht door Amos Schocken, uitgever van de linkse Haaretz Daily Newspaper. (De betekenis van het woord 'Haaretz' is 'het land'). We worden ontvangen door Amos zelf en zijn curator Efrat Livny. Zij leiden ons rond in de tentoonstelling *Bad Taste. Works from the Haaretz Collection*, die zo vernemen we speciaal samengesteld werd voor een groep Engelsen die een week eerder op bezoek zijn geweest en die expliciet hadden aangegeven 'politieke kunst' te willen zien. Amos vertelt dat zijn belangrijkste drijfveer om te verzamelen het ondersteunen van kunstenaars is. Leuk ook om te vernemen dat Haaretz tot 1973 gevestigd was in het pand waar wij deze week de nacht doorbrengen: het Diaghilev hotel!

Tijdens de rondleiding komen we behalve over de kunst ook het een en ander te weten over Schockens opvattingen over de Israelische regering: "Israel is moving away from liberalism and democracy, becoming an authoritarian government, a leadership of settlers. The Israeli government is not interested in peace." Een leestip die hij ons in dit verband meegeeft is het artikel *The Dissenters* van David Remnick in *The New Yorker* van 28 februari 2011: <http://www.newyorker.com/magazine/2011/02/28/the-dissenters>

Tel Aviv Museum

Na de lunch op een zonnig terras niet ver van de zee worden we ontvangen in het Tel Aviv Museum. In een kort welkomstwoord vertelt directeur Suzanne Landau ons over de ontstaansgeschiedenis van het museum, dat dit jaar zijn 85ste verjaardag viert, en over het beleid van het museum, dat zich richt op het presenteren van Israëlische kunst in internationaal perspectief. Curator Raz Samira leidt ons vervolgens rond in het museum. Eerst bezoeken we de solotentoonstelling van Mark Yashaev, een fotograaf uit Haifa, die zelf aanwezig is om tekst en uitleg te geven over zijn werk. De tentoonstelling is voor een deel site-specific opgezet en geeft een goed inzicht in Yashaevs onderzoek en werkwijze. Aansluitend krijgen we van curator Emanuela Calò een toelichting op de tentoonstelling *Prisons of the Imagination*, een dialoog tussen de bekende *'Carceri'* van Piranesi en een site-specific werk van de Japanse kunstenaar Chiharu Shiota. De andere tentoonstellingen die we in de korte tijd die ons rest nog bekijken zijn *Maqamat* (deel 1 uit een serie samenwerkingen tussen beeldende kunstenaars en musici) en *Regarding Africa*, een groepstentoonstelling over hedendaagse kunst uit Afrika.

Art Port Tel Aviv

Daarna staat onze chauffeur Shimon alweer klaar om ons naar Art Port Tel Aviv te brengen. Art Port is een non-profit organisatie die startende kunstenaars voor de periode van een jaar atelier-ruimte en curatoriaal ondersteuning biedt. We bezoeken er die middag twee kunstenaars. De eerste is Gili Avissar, een kunstenaar die textiele outfits en environments creëert, die hij gebruikt in videowerken, performances, dans- en theatervoorstellingen. Daarbij gaat hij regelmatig de samenwerking aan met choreografen. De tweede kunstenaar is Fatma Shannan, opgegroeid in het noorden van Israel in een Druze gezin. Ze vertelt ons hoe moeilijk het is om je als vrouw te ontplooiën in de gesloten Druzen gemeenschap met zijn strenge leefregels. Ze heeft een hele reeks werken gemaakt met het vloerkleden als onderwerp. Vloerkleden nemen volgens Fatma een centrale plaats in in elk Joods huishouden, en zijn daarmee voor haar een symbool van die strenge leefregels.

Guided walk Tel Aviv

Daarna is het tijd voor een korte stadswandeling onder leiding van Roy Fabian. Hij wijst ons op planologische aspecten en verschillende bouwstijlen in een wijk aan de rand van Jaffa waar zich vroeger sinaasappelplantages bevonden, en vertelt over de internationale invloeden die daaraan ten grondslag liggen (van 19^e eeuw Duits tot Le Corbusier). Hij heeft een boeiend verhaal dat draait om drie kernbegrippen: fact, fable en fashion. Aan het eind van de wandeling zien we hoe de zon ondergaat boven de oude skyline van Jaffa. Zippora en Vincent besluiten nog even in Jaffa te blijven, terwijl de anderen terugkeren naar het hotel. Zelf heb ik die avond een eetafspraak met Maayan Sheleff, een curator die ik tijdens een eerdere reis ontmoet heb, met wie ik in gesprek ben over een mogelijke samenwerking.